

The Influence of Sustainable Development on National Happiness: Examination of Multinational Survey Data

Kamalas Yaowanit

Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage Pathumthani Province, Thailand

E-mail: kamalas@vru.ac.th, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0000-1118-4763>

Received 07/02/2024

Revised 21/03/2024

Accepted 26/03/2024

Abstract

Background and Aims: The 2030 Agenda for Sustainable Development proposed by The United Nations and accepted by its members was an effort to direct the development for the true benefit of humans and the earth. But it is undeniable that the ultimate goal of development is still the people's happiness. This quantitative research article aimed to examine the influence of sustainable development on people's happiness.

Methodology: The analysis was conducted on the data surveyed by international organizations from 120 countries/governing districts. The data consisted of 2 sets. The first set was the national happiness collected by the World Happiness Report Project and the second set was the sustainable development scores collected by the Sustainable Development Solution Network. The author conducted the regression analysis to realize the effects of sustainable development on people's happiness.

Results: The result showed that 7 sustainable development goals could explain 81.5 % of the variation in people's happiness, they were, sustainable cities and communities, responsible consumption and production, decent work and economic growth, quality education, clean water and sanitation, gender equality, and life below water.

Conclusion: According to the data, 81.5% of the variance in people's happiness can be attributed to seven specific sustainable development goals: gender equality, clean water and sanitation, decent work and economic growth, sustainable cities, and communities, responsible consumption and production, quality education, and life below water. These goals have a significant impact on overall well-being and should be prioritized to promote greater societal contentment.

Keywords: Multinational Data; Gross National Happiness; Sustainable Development

อิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขของประเทศ: การศึกษาจากผลสำรวจนานาชาติ

กัมลาศ เยาวะนิจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: วาระแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2030 ที่องค์การสหประชาชาติและสมาชิกให้การรับรองเป็นความพยายามของประชาคมโลกในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และโลก แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนายังคงเป็นเรื่องความสุขของประชาชน การวิจัยครั้งนี้เป็นผลมาจากการวิจัยเชิงปริมาณที่มีวัตถุประสงค์เพื่อจะศึกษาอิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขของประชาชน

ระเบียบวิธีการวิจัย: อาศัยข้อมูลจาก 120 ประเทศ/เขตการปกครองในการวิเคราะห์ ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจากการรวบรวมขององค์การระหว่างประเทศ 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นผลจากการสำรวจความสุขของประชาชนในแต่ละประเทศซึ่งรวบรวมไว้โดยโครงการ World Happiness Report ส่วนที่สองมาจากการรวบรวมของ Sustainable Development Solution Network ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยในการวิเคราะห์อิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขของประชาชน

ผลการวิจัย: เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 7 เป้าหมายร่วมกันสามารถอธิบายความเปลี่ยนแปลงของความสุขของประชาชนได้ ร้อยละ 81.5 เป้าหมายที่สามารถอธิบายความสุขของประชาชนได้ ประกอบไปด้วย เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ งานที่เหมาะสมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ การศึกษาที่มีคุณภาพ น้ำสะอาดและสุขอนามัย ความเท่าเทียมระหว่างเพศ และความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตในน้ำ

สรุปผล: จากข้อมูลพบว่า 81.5% ของความสุขของผู้คนมีความแตกต่างกันมาจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 7 ประการ ได้แก่ ความเท่าเทียมทางเพศ น้ำสะอาดและสุขาภิบาล การทำงานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ การศึกษาที่มีคุณภาพ และสิ่งมีชีวิตในน้ำ เป้าหมายเหล่านี้มีผลกระทบอย่างมากต่อความเป็นอยู่โดยรวม และควรได้รับการจัดลำดับความสำคัญเพื่อส่งเสริมความพึงพอใจทางสังคมให้มากขึ้น

คำสำคัญ: ข้อมูลนานาชาติ; ความสุขมวลรวมประชาชาติ; การพัฒนาอย่างยั่งยืน

บทนำ

การศึกษาการพัฒนาประเทศเป็นประเด็นการศึกษาที่ได้รับความสนใจอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นตั้งแต่การศึกษาแนวทางการเปลี่ยนประเทศให้มีความทันสมัย เปลี่ยนประเทศให้มีความเป็นตะวันตก (มองประเทศตะวันตกเป็นต้นแบบในการพัฒนา) สิ่งที่เป็นจุดมุ่งหมายของการพัฒนามักได้รับการเสนอมีทั้งการมุ่งหมายเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจโดยตรงอย่างผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ จากนั้นเมื่อมองเห็นปัญหาของการเติบโตอย่างไม่สมดุลก็เสนอจุดมุ่งหมายใหม่เกี่ยวกับการลดความเหลื่อมล้ำ อย่างไรก็ตาม ข้อสังเกตว่าการ

พัฒนาทางเศรษฐกิจ รวมถึงการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจก็ยังคงไม่ใช่เป้าหมายสูงสุดของการพัฒนา หากแต่เป็นความสุขของประชาชนในประเทศที่เป็นเป้าหมายสูงสุด การเติบโตทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการจัดสรรผลแห่งความเติบโตนั้นอย่างเสมอภาคก็ล้วนแล้วแต่เป็นไปเพื่อความสุข

องค์การสหประชาชาติมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการที่จะชี้นำประเทศต่าง ๆ ให้พัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสม ยังประโยชน์แก่นมนุษยชาติ ทั้งการกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงความเหลื่อมล้ำ ความยากจน และความหิวโหย ดังจะเห็นได้จากการตัวอย่างหนึ่งของความพยายามในการแก้ไขปัญหาความยากจน โดยองค์การสหประชาชาติได้ประกาศวันจัดความยากจนสากล (องค์การสหประชาชาติ, 2022) ซึ่งได้ประกาศไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1992 (กรมประชาสัมพันธ์, 2566) หรือการกระตุ้นเตือนให้ตระหนักถึงภาวะโลกร้อนก่อนหน้านี้ ซึ่งมองได้ว่าเป็นความพยายามที่ยังไม่ได้แก้ปัญหาในภาพรวมทุก ๆ ด้าน ในที่สุดความพยายามที่จะสร้างแนวทางที่ชัดเจนและเป็นการพัฒนาที่ได้ผลลัพธ์ ทำให้ในปี ค.ศ. 2015 มีประกาศวาระแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเรียกได้ว่าเป็นวาระการพัฒนาที่รวมเอาทุกประเด็นปัญหาของโลกอย่างรอบด้านที่สุด ประกอบไปด้วยเป้าหมายการพัฒนาจำนวน 17 เป้าหมาย (SDGs: Sustainable Development Goals) ครอบคลุมทั้งในมิติของสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และอื่น ๆ ที่จะเกื้อหนุนให้การพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการค้นคว้าของผู้เขียนเกี่ยวกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และความสุขมวลรวมประชาชาติ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการพัฒนาเหมือนกัน นำไปสู่การตั้งคำถามว่าสองเรื่องนี้มีเกี่ยวข้องกันหรือไม่อย่างไร ซึ่งจากการค้นคว้าพบว่าผลการศึกษาที่พยายามเชื่อมโยงสองเรื่องนี้เข้าด้วยกันไม่มากนัก และมักจะเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพ ผู้เขียนจึงได้ค้นคว้าต่อว่ามีความเป็นไปได้ที่จะศึกษาด้วยวิธีการเชิงปริมาณได้หรือไม่ และได้พบว่ามีข้อมูลระดับการพัฒนาตามเป้าหมาย 17 ประการนี้ของแต่ละประเทศ และมีข้อมูลระดับความสุขของแต่ละประเทศ ทำให้สามารถที่จะนำข้อมูลสองส่วนนี้มาวิเคราะห์ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน มีความเป็นเหตุเป็นผลกันหรือไม่ สิ่งที่ต้องตัดสินใจต่อมาในการวิจัยเรื่องข้างต้น คือ การกำหนดกรอบแนวคิดว่าสิ่งใดควรจะเป็นเหตุ และสิ่งใดควรจะเป็นผล พิจารณาจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผลแล้ว การพัฒนาอย่างยั่งยืนควรจะเป็นเหตุนำไปสู่ความสุข ซึ่งจะได้นำเสนอกรอบแนวคิดและเหตุผลประกอบในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลที่องค์ประกอบต่าง ๆ ของการพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขของคนในประเทศ

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาเกี่ยวกับความสุขของประเทศต่าง ๆ

การจะทราบถึงข้อมูลความสุขมวลรวมประชาชาติของประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบัน แหล่งข้อมูลที่เข้าถึงได้อย่างสะดวก คือ รายงานความสุขของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (World Happiness Report) (World Happiness Report: 2023) เป็นรายงานซึ่งจัดทำเป็นรายปีโดยเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (UNSDSN: United Nations Sustainable Development Solutions Network) ใช้ข้อมูลจากรายงานผลการสำรวจประชากรประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Gallup world poll) อย่างไรก็ตาม การสำรวจเกี่ยวกับความสุขมวลรวมประชาชาตินี้ไม่ใช่เพียงแหล่งข้อมูลเดียว เพราะมีการสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจใน

ชีวิตในภูมิภาคยุโรปที่เรียกว่า Euro-Barometer ที่มีข้อมูลย้อนหลังไปจนถึงปี ค.ศ. 1973 ซึ่งพบเห็นได้ ผลงานวิจัยของ Inglehart (1988) หรือการศึกษาลักษณะคล้าย ๆ กันในภูมิภาคละตินอเมริกาที่เรียกว่า Latinobarometer ที่พบข้อมูลย้อนหลังไปจนถึงปี ค.ศ. 1997 ในผลงานของ Graham and Pettinato (2001) ส่วนการสำรวจในระดับโลกอื่น ๆ ก็มีเช่นกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของ World Value Survey ซึ่งมีข้อมูลย้อนหลังไปถึงปี ค.ศ. 1981 อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนใช้ข้อมูลจาก World Happiness Report เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่เก็บข้อมูลในวงกว้าง และมีรายละเอียดเหมาะสมกับการวิเคราะห์มากที่สุด โดยคะแนนความสุขจะประมวลมาจาก 5 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ การสนับสนุนทางสังคม ชีวิตที่มีสุขภาพที่ดี เสรีภาพในการเลือกทางเลือกของชีวิต ความเอื้ออาทร และการรับรู้การทุจริต

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ในปี ค.ศ. 2015 ขาติสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้ร่วมรับรอง “วาระแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน 2030” (The 2030 Agenda for Sustainable Development) โดยกำหนดให้เป้าหมาย 17 ประการเป็นหัวใจแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบไปด้วย การจัดความยากจน การจัดความหิวโหย การมีสุขภาพและความเป็อยู่ที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียมระหว่างเพศ น้ำสะอาดและสุขอนามัย พลังงานที่สะอาดและเข้าถึงได้ งานที่เหมาะสมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน ลดความเหลื่อมล้ำ เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ การดำเนินการเกี่ยวกับสภาพภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิตใต้้น้ำ สิ่งมีชีวิตบนบก สันติ ความยุติธรรมและสถาบันที่เข้มแข็ง และความเป็นหุ้นส่วนในเป้าหมาย (United Nations, n.d.) จากเป้าหมาย 17 ประการข้างต้น สามารถที่จะจัดแบ่งเป็นกลุ่มได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ เป้าหมายด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสันติภาพและสถาบัน และด้านหุ้นส่วนการพัฒนา (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2567) เมื่อพิจารณาจากการกำหนดเป้าหมายให้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ข้างต้นแล้วเห็นได้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นสะท้อนบทเรียนที่นานาประเทศได้รับจากการพัฒนาที่มุ่งเน้นไปที่เศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวจนกระทั่งส่งผลกระทบในทางลบต่อมิติอื่น ๆ เช่น มิติทางสิ่งแวดล้อม มิติทางสังคม เป็นต้น

ในวงการวิชาการได้มีความสนใจเกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว โดยข้อสังเกตที่สำคัญก็คือนักวิชาการหลายท่านมองว่าตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการพัฒนาที่ยั่งยืนคือการพัฒนาของประเทศภูฏาน อย่างเช่นแนวคิดที่อยู่ในผลงานของ Brooks (2013) ซึ่งนำแนวคิดเรื่องขีดจำกัดของการพัฒนาของ Meadows และคณะ มาเปรียบเทียบกับแนวคิดการพัฒนาของภูฏานแล้วพบว่ามีความคล้ายกัน พร้อมกับเสนอว่าเงื่อนไขสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนประกอบไปด้วย วิสัยทัศน์ใหม่ สารสนเทศที่ดียิ่งขึ้น และการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม ผลงานต่อมาที่เสนออีกแง่มุมของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือแนวคิดของ Tideman (2016) ซึ่งเสนอแนะว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นต้องการภาวะผู้นำที่ยั่งยืน (sustainability leadership) เป็นพื้นฐานสำคัญ โดยภาวะผู้นำที่ยั่งยืนนี้จะเกิดขึ้นได้หากเป็นไปตามหลักการสำคัญ 3 อย่าง คือ ความเกิยโยงระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และระบบนิเวศ การตอบสนองความต้องการทั้ง 3 ด้านนี้ และระบบการจัดการบ้านเมือง (governance) จะเป็นต้นกำเนิดของการตอบสนองความต้องการนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าระบบการจัดการบ้านเมืองนี้เองที่เป็นอิฐก้อนแรกสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม แนวคิดเรื่องเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เสนอโดยองค์การสหประชาชาตินั้น ไม่ได้มีเพียงแง่มุมที่ดีเท่านั้น นักวิชาการบางท่านให้มุมมองว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนนี้ไม่ได้นำไปสู่ความสัมพันธอันเหมาะสมระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ไม่ได้มีชีวภาพเป็นศูนย์กลาง (biocentric) เพื่อประโยชน์ของธรรมชาติ

แต่ว่ามีลักษณะที่เป็นปัจเจกชนนิยม ตัดความรับผิดชอบของภาคเอกชนออกไป และสะท้อนความคิดสมัยใหม่ นิยมแบบชาติตะวันตกอยู่มาก (Norren, 2020)

ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาที่ยั่งยืนกับความสุข

แนวคิดหรือคำอธิบายว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความเกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไรต่อความสุขของคนในประเทศนั้นมีการอธิบายไว้หลายรูปแบบ เริ่มจากผลงานของ Tideman (2016) ซึ่งศึกษาถอดบทเรียนเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสุขมวลรวมของประเทศจากกรณีของประเทศภูฏาน โดยในผลงานนี้ได้เสนอว่าพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ภูฏานประสบความสำเร็จในการเสริมสร้างความสุขก็คือการมีภาวะผู้นำที่ยั่งยืน (sustainability leadership) จึงมองได้ว่าเป็นแนวคิดที่สนับสนุนว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเหตุนำไปสู่ความสุขมวลรวม อีกผลงานหนึ่งที่มองว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นส่งผลต่อความสุขของคนในประเทศ ก็คือ ผลงานของ Gupta and Agrawal (2017) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาที่ยั่งยืนกับจิตวิญญาณ (spirituality) ได้วิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับความสุขมวลรวมประชาชาติ เป็นการวิจัยจากเอกสาร ข้อค้นพบสำคัญของผลงานนี้คือ ข้อเสนอว่าธรรมาภิบาล การรักษาวัดธรรม การรักษาสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาทางสังคมเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นเสมือน 4 เสาที่ค้ำจุนให้เกิดความสุขมวลรวมประชาชาติได้ จึงนับได้ว่าเป็นอีกผลงานหนึ่งที่มีมุมมองว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นเหตุที่ทำให้เกิดความสุข อย่างไรก็ตาม ผลงานนี้ของ Gupta and Agrawal (2017) มีข้อแตกต่างออกไปในแง่ที่มองว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นหนึ่งในหลายเหตุผลที่ประกอบกันช่วยส่งเสริมให้เกิดความสุขมวลรวมประชาชาติ

นอกจากจะมีมุมมองที่มองว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นสาเหตุนำไปสู่ความสุขแล้ว ยังมีมุมมองอื่นที่มองว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความเกี่ยวข้องกับความสุขมวลรวมประชาชาติ ดังจะเห็นได้จากผลงานของ Thinley and Hartz-Karp (2019) ซึ่งได้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกระบวนการพัฒนาที่พัฒนาสังคมไปในทิศทางที่ถูกต้องและเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนจากกรณีของประเทศภูฏาน ในผลงานนี้ไม่ได้มีการระบุว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนกับความสุขมวลรวมประชาชาติ อะไรเป็นเหตุ แต่แสดงความเห็นว่ามีมีความเกี่ยวข้องกัน และกรอบแนวคิดในการประเมินความสุขมวลรวมประชาชาติยังมีสถานะเป็นแนวทางในการบูรณาการเป้าหมายทั้ง 17 ประการของการพัฒนาที่ยั่งยืนอีกด้วย

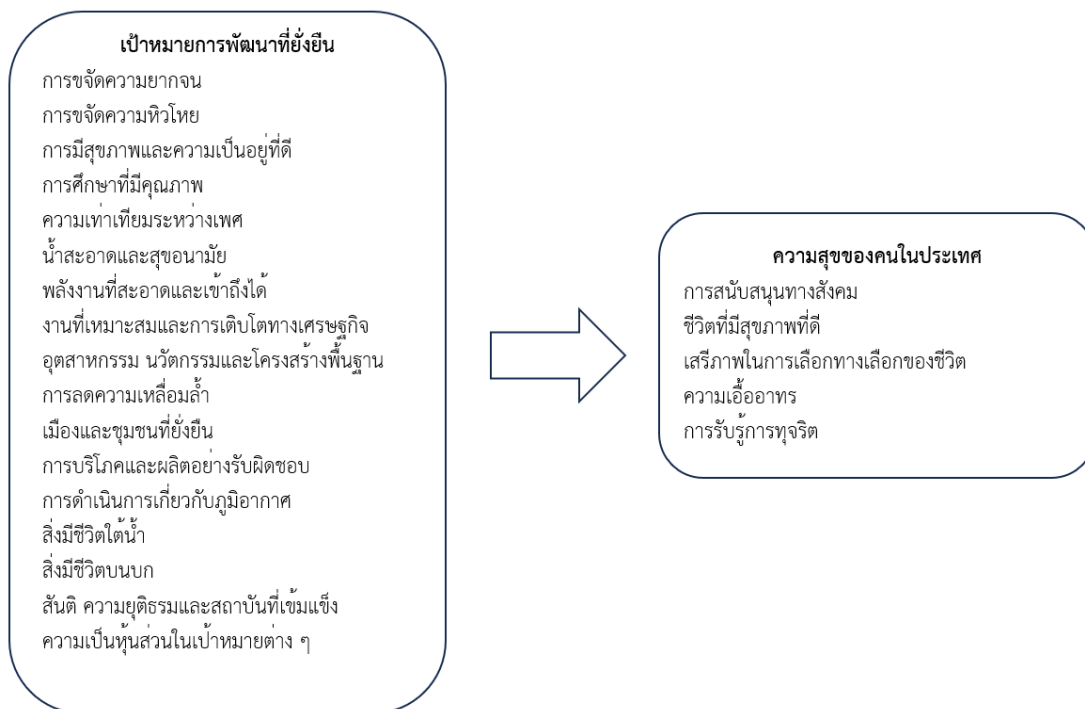
อีกผลงานหนึ่งที่นำเสนอแนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความเกี่ยวข้องกับความสุขของประชาชน คือ ผลงานของ Lin et al. (2023) ซึ่งศึกษาผลว่าการส่งเสริมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติได้ทำให้เกิดผลอย่างไรต่อดัชนีบ่งชี้ชีวิตที่ดีขึ้น (better life index) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดหนึ่งของความสุข ในผลงานนี้ Lin et al. ได้นำเสนอข้อสังเกตว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติมีกรอบแนวคิดที่คล้ายกันกับดัชนีบ่งชี้ชีวิตที่ดีขึ้น เพราะทั้งสองอย่างนี้มีองค์ประกอบ 4 อย่างเหมือนกัน คือ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และความเป็นอยู่ที่ดี

ถึงแม้ว่าจะมีบางผลงานที่นำเสนอแนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นเป็นเรื่องเดียวกันกับความสุขมวลรวม แต่ผู้เขียนมีข้อสังเกตว่าสองเรื่องนี้ไม่น่าจะเป็นเรื่องเดียวกัน โดยเฉพาะในกรณีของงานวิจัยนี้ที่ใช้กรอบแนวคิดวัดความสุขจาก 5 องค์ประกอบ (คือ การสนับสนุนทางสังคม ชีวิตที่มีสุขภาพที่ดี เสรีภาพในการเลือกทางเลือกของชีวิต ความเอื้ออาทร และการรับรู้การทุจริต) ส่วนในผลงานของ Lin et al. (2023) ที่มีมุมมองว่าสองเรื่องนี้เป็นเรื่องเดียวกัน น่าจะเป็นเพราะกรอบแนวคิดในเรื่องการวัดชีวิตที่ดีขึ้น ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบ (เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม และความเป็นอยู่ที่ดี) ที่คล้ายกันกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนมากกว่า

ข้อสังเกตต่อมาในประเด็นว่าเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นเรื่องเดียวกันกับความสุขมวลรวมประชาชาติหรือไม่ เป็นข้อสังเกตในเชิงตรรกะ กล่าวคือ แท้จริงแล้วเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่ได้มีสถานะเป็นเป้าหมายสูงสุดในตัวเอง หากแต่การพัฒนาอย่างยั่งยืนควรจะเป็นเครื่องมือนำไปสู่เป้าหมายที่สูงกว่านั้น นั่นคือ ความสุข และด้วยข้อสังเกต 2 ประการนี้ ผู้เขียนจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ให้เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นตัวแปรอิสระที่ส่งผลต่อความสุขมวลรวมประชาชาติซึ่งเป็นตัวแปรตามดังกรอบแนวคิดที่นำเสนอในภาพต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกรอบแนวคิดว่าการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นส่งผลต่อความสุข และเพื่อให้สามารถพิสูจน์อิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขได้อย่างรอบด้าน กรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้จึงแสดงเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

แหล่งที่มาของข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบไปด้วย 2 ตัวแปรสำคัญ ได้แก่ ตัวแปรการพัฒนาอย่างยั่งยืน และตัวแปรความสุขของคนในประเทศ โดยเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืนผู้เขียนใช้ข้อมูลจากการประเมินของ Sustainable Development Solution Network ซึ่งเผยแพร่ในผ่านเว็บไซต์ <https://sdgs.un.org/> ข้อมูลที่เป็นพื้นฐานของการให้คะแนนการพัฒนาอย่างยั่งยืนมาจากทั้งแหล่งที่เป็นทางการ และแหล่งที่ไม่เป็นทางการ ข้อมูลประมาณสองในสามมาจากธนาคารข้อมูลที่รวบรวมไว้โดยองค์การ

ระหว่างประเทศ (เช่น FAO, ILO, OECD, World Bank เป็นต้น) (Sustainable Development Report, 2023)

ส่วนตัวแปรความสุขของคนในประเทศ ผู้เขียนใช้ข้อมูลจากรายงานความสุขโลก (World Happiness Report: 2023) เป็นรายงานซึ่งจัดทำเป็นรายปีโดยเครือข่ายส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (UNSDSN: United Nations Sustainable Development Solutions Network) ใช้ข้อมูลจากรายงานผลการสำรวจประชากรประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก (Gallup world poll)

แหล่งข้อมูลทั้งสองตัวแปรได้รวบรวมข้อมูลระดับการพัฒนาตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ/เขตปกครองไว้ 193 ประเทศสมาชิก แต่เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างราบรื่นผู้เขียนจึงได้จับคู่และใช้เฉพาะข้อมูลประเทศ/เขตปกครองที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แหล่งทำให้ได้ประเทศ/เขตปกครองจำนวน 120 แห่ง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความถดถอย (regression) คัดเลือกตัวแปรด้วยวิธี stepwise ตรวจสอบเงื่อนไขของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์พบว่ามีความเหมาะสมสามารถวิเคราะห์ความถดถอยได้ โดยตรวจสอบ 2 เงื่อนไข ได้แก่ VIF ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปรต้องไม่เกิน 4 (ผลการตรวจสอบพบว่าอยู่ระหว่าง 1.08 – 3.93) และอีกเงื่อนไขคือค่า tolerance ของแต่ละตัวแปรต้องไม่น้อยกว่า 0.2 (ผลการตรวจสอบพบว่าอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.93)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าจากเป้าหมายการพัฒนา 17 ประการ มีเป้าหมายจำนวน 7 เป้าหมายได้รับการคัดเลือกว่ามีส่วนในการพยากรณ์ตัวแปรความสุข ทั้ง 7 เป้าหมายนี้ร่วมกัน สามารถพยากรณ์ความเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ร้อยละ 81.5 ($R^2=0.815$) ค่าสัมประสิทธิ์ (b) และระดับนัยสำคัญของอิทธิพล (sig.) ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวแปร เป็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ส่งผลต่อตัวแปรความสุข

ตัวแปร	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน	0.023	0.006	0.346	3.586	0.001
การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ	-0.024	0.005	-0.372	-4.843	0.000
งานที่เหมาะสมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ	0.024	0.009	0.199	2.769	0.007
การศึกษาที่มีคุณภาพ	-0.015	0.005	-0.251	-3.096	0.003
น้ำสะอาดและสุขอนามัย	0.015	0.007	0.178	2.244	0.028
ความเท่าเทียมระหว่างเพศ	0.011	0.005	0.169	2.134	0.036
ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตใต้น้ำ	-0.010	0.005	-0.105	-2.076	0.041

จากค่าสัมประสิทธิ์ข้างต้น นำมาเขียนเป็นสมการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามได้ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความสุข} = & 0.023(\text{เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน}) - 0.024(\text{การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ}) + \\ & 0.024(\text{งานที่เหมาะสมและการเติบโตทางเศรษฐกิจ}) - 0.015(\text{การศึกษาที่มีคุณภาพ}) + 0.015(\text{น้ำสะอาดและสุขอนามัย}) \\ & + 0.011(\text{ความเท่าเทียมระหว่างเพศ}) - 0.010(\text{ความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตในน้ำ}) + 4.136 \end{aligned}$$

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขของประชาชนข้างต้น เป็นไปตาม กรอบแนวคิดที่ผู้เขียนคาดการณ์ไว้ กล่าวคือ การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีผลต่อความสุขของประชาชน จึงเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่ประเทศที่มีระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่ดีแล้ว ก็จะเป็นประเทศที่ประชาชนมีความสุขในระดับต้น ๆ ไปด้วย ฟินแลนด์ สวีเดน เดนมาร์ก นอร์เวย์ เป็นสี่ประเทศที่อยู่ใน 10 อันดับแรกของทั้งเรื่องการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเรื่องความสุขของประชาชน ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ทำให้ภาพของความสัมพันธะหว่างสองเรื่องนี้ชัดขึ้น เพราะทำให้ระบุได้อย่างชัดเจนขึ้นว่าการส่งเสริมเป้าหมายใดบ้างที่ส่งผลอย่างสำคัญต่อความสุขของประชาชน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาอย่างยั่งยืนกับความสุขในระดับประเทศนั้นมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Chen et al. (2023) ซึ่งถึงแม้ว่าจะศึกษาในระดับท้องถิ่นของไต้หวัน แต่ก็มีผลการศึกษาออกมาคล้ายกัน กล่าวคือ ในการศึกษานี้ได้ศึกษาประสิทธิภาพของรัฐบาลท้องถิ่นในไต้หวัน 22 แห่ง แล้วพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนของรัฐบาลท้องถิ่นกับความสุขของประชาชน

อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์ที่มีสิ่งที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้นตรงที่ว่า เป้าหมายจำนวน 3 เป้าหมายที่มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ (การบริโภคและการผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ การศึกษาที่มีคุณภาพ และความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตในน้ำ) หากตีความตามผลที่ปรากฏก็จะหมายความว่า การส่งเสริมเป้าหมายใน 3 เรื่องนี้ให้ดีขึ้น จะทำให้ประชาชนมีความสุขลดน้อยลง แทนที่จะทำให้เกิดความสุขมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าแท้จริงแล้วทั้ง 3 เป้าหมายนี้ก็ควรจะส่งผลในทางบวกต่อความสุขของประชาชนเช่นกัน แต่อาจจะเป็นเพราะเป้าหมายการพัฒนาเหล่านั้นส่งผลในทางลบต่อความสุขในด้านใดด้านหนึ่ง ดังนั้น อาจต้องวิเคราะห์ข้อมูลให้ละเอียดยิ่งขึ้น เช่น วิเคราะห์อิทธิพลที่เป้าหมายเหล่านี้มีต่อความสุข โดยแยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ของความสุข อาจทำให้เห็นชัดขึ้นว่าส่งผลในทางลบต่อความสุขด้านใด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. หากต้องการส่งเสริมความสุขในสังคมให้เพิ่มมากขึ้น ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะด้านเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน งานที่เหมาะสมและ การเติบโตทางเศรษฐกิจ

น้ำสะอาดและสุขอนามัย และความเท่าเทียมระหว่างเพศ ซึ่งเป็น 4 เป้าหมายที่ผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าส่งผลในทางบวกต่อความสุขของประชาชน

2. การส่งเสริมเป้าหมายที่ 8 (ซึ่งครอบคลุมเรื่องเศรษฐกิจ ที่ต้องส่งเสริมให้มีการเติบโตต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่เต็มที่ และงานที่มีคุณค่าสำหรับทุกคน) ถือเป็นเป้าหมายที่มีอิทธิพลต่อความสุขมากที่สุด (พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์) ในกรณีของประเทศไทย รัฐบาลจึงควรเริ่มจากการให้ความสำคัญกับนโยบายส่งเสริมการสร้างตำแหน่งงาน และต่อยอดด้วยการเสริมทักษะที่จะทำให้ประชาชน การส่งเสริมเรื่องนี้จะส่งผลต่อไปที่เรื่องอื่น ๆ ต่อไปได้ เช่น เป้าหมายที่ 11 เรื่องการตั้งถิ่นฐานที่ปลอดภัย และยั่งยืน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิเคราะห์อิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขแต่ละประเด็นย่อย เพื่อให้สามารถเสนอแนวทางที่เฉพาะเจาะจงให้กับแต่ละประเทศที่มีระดับความสุขด้านต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2. ควรวิเคราะห์อิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีต่อความสุขของประเทศแยกตามกลุ่ม เช่น กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว หรือกลุ่มประเทศที่มีรายได้น้อย เป็นต้น ซึ่งอาจจะทำให้เข้าใจอิทธิพลที่การพัฒนาอย่างยั่งยืนมีมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมประชาสัมพันธ์ (2566). 17 ตุลาคม "วันจัดความยากจนสากล". Retrieved January 29, 2024:

<https://www.prd.go.th/th/content/category/detail/id/31/iid/224132>

ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (2567). ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ SDGs. Retrieved January 29, 2024: <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>

องค์การสหประชาชาติ. (2022). คำกล่าวของเลขาธิการสหประชาชาติ เนื่องในวันจัดความยากจนสากล (17 ตุลาคม 2565). Retrieved January 29, 2024. <https://thailand.un.org/th/203631-คำกล่าวของเลขาธิการสหประชาชาติ-เนื่องในวันจัดความยากจนสากล-17-ตุลาคม-2565>

Brooks, J. (2013). Avoiding the Limits to Growth: Gross National Happiness in Bhutan as a Model for Sustainable Development. *Sustainability*, 5, 3640-3664.

Chen, Y., Chiu, Y., Chan, T., & Lin, T. (2001). Sustainable Development, Government Efficiency, and People's Happiness. *Journal of Happiness Studies*, 24, 1549-1578.

Graham, C., & Pettinato, S. (2001). Happiness, Markets, and Democracy: Latin America in Comparative Perspective. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-being*, 2 (3), 237-268.

Gupta, K., & Agrawal, R. (2017). Sustainable development and spirituality: a critical analysis of GNH index. *International Journal of Social Economics*, 44 (12), 1919-1939.

- Inglehart, R. (1988). The Renaissance of Political Culture. *American Political Science Review*, 82 (4), 1203-1230.
- Lin, T., Chiu, Y., Xie, X., & Chang, T. (2023). Economic Performance, Happiness, and Sustainable Development in OECD Countries. *Social Indicators Research*, 159, 159-188.
- Norren, D. (2020). The Sustainable Development Goals Viewed Through Gross National Happiness, Ubuntu, and Buen Vivir. *International Environment Agreement*, 20, 431-458.
- Sustainable Development Report 2023. (2023). *Methodology*. Retrieved January 31, 2024 from: <https://dashboards.sdindex.org/chapters/methodology>.
- Thinley, J., & Hartz-Karp, J. (2019). National progress, sustainability, and higher goals: the case of Bhutan's Gross National Happiness. *Sustainable Earth*, 2(11), 1-11.
- Tideman, S. (2016). Gross National Happiness: lessons for sustainability leadership. *South Asian Journal of Global Business Research*, 5(2), 190-213.
- United Nations (n.d.). *The 17 Goals: Sustainable Development*. Retrieved January 29, 2024 <https://sdgs.un.org/goals>
- World Happiness Report. (2023). *World Happiness Report 2023*. Retrieved February 26, 2024 from: <https://worldhappiness.report/ed/2023/>

